

WSPÓLNY APEL ZWIĄZKU PRZEDSIĘBIORCÓW I PRACODAWCÓW ORAZ FORUM OBYWATELSKIEGO ROZWOJU

NOWY PORZĄDEK (DE)REGULACYJNY – PIĘĆ ROZWIĄZAŃ POPRZEDNIEJ WŁADZY, KTÓRE NALEŻY JAK NAJSZYBCIEJ UCHYLIĆ

Trzeci kwartał 2015 roku był początkiem zmiany podejścia polityków do roli państwa. Jedną z jego cech było coraz śmielsze przekonanie o słuszności interwencji państwa w wiele dziedzin życia gospodarczego, czego wyrazem były kolejne ustawy. Często zmiany te nie były oparte na rzetelnych danych i dowodach, a nowe regulacje wprowadzano z naruszeniem podstawowych wymogów procesu legislacyjnego i z pominięciem głosu obywateli. Najbardziej naganne praktyki tworzenia prawa w ostatnich latach opisał Forum Obywatelskiego Rozwoju w opublikowanym niedawno raporcie *Polityka publiczna oparta na dowodach. Ocena Polski*, zaś kluczowe rekomendacje w zakresie naprawy procesu legislacyjnego przedstawił Związek Przedsiębiorców i Pracodawców w swoim styczniowym memorandum.

Jesteśmy organizacjami, które integrują zwolenników wolnego rynku i liberalizmu gospodarczego. Za gruntownie błędne i głęboko niemoralne uważamy dotychczasowe podejście rządzących do roli państwa w gospodarce i liczymy na to, że w nowych uwarunkowaniach politycznych uda się odwrócić ten trend. Mając to na uwadze, apelujemy, by w pierwszej kolejności wycofać najbardziej szkodliwe zmiany w gospodarce wprowadzone w latach 2015–2023.

ZAKAZ HANDLU W NIEDZIELE

Obowiązujący od 2018 roku zakaz handlu w niedziele – poza tym, że odgórnie, arbitralnie i wbrew europejskim tendencjom ogranicza swobodę działalności gospodarczej niektórych branż i wolność wyboru pracy – ma wiele wad istotnych również z punktu widzenia jej zwolenników.

Regulacja ta nie osiągnęła zakładanego celu w postaci poprawy sytuacji małych polskich sklepikarzy. Niewielkie placówki wciąż się zamykają – zakaz handlu nie przyniósł w tym względzie większej zmiany. Przepisy te są również wątpliwe z punktu widzenia konkurencji – wiele firm w dalszym ciągu handluje w niedziele,

wykorzystując wyjątki przewidziane w ustawie. Sieć handlowa, która działa w niedziele, ponieważ otworzyła w swoich punktach czytelnie, dysponuje istotną przewagą konkurencyjną nad pozostałymi graczami na rynku, którzy takich możliwości nie mają bądź korzystanie z nich uważają za zbyt ryzykowne. Wreszcie zakaz handlu nie poprawił sytuacji pracowników – czy to ze względu na to, że jest wybiórczy, czy też z uwagi na wzmożony ruch w placówkach handlowych w piątki i soboty.

PODATKI SEKTOROWE

Nie ulega wątpliwości, że podatki powinny być możliwie jak najprostsze i jak najbardziej zrozumiałe dla obywateli. Trudno jednak osiągnąć ten cel, kiedy zasady opodatkowania przestają być powszechne i jednolite dla wszystkich, a w ich miejsce uchwalane są daniny obciążające konkretne grupy.

W ostatnich latach wprowadzono wiele tego typu obowiązkowych świadczeń, spośród których wyróżnić można m.in. podatek handlowy, podatek bankowy, opłatę audiowizualną czy podatek cukrowy. Niezależnie od piętrowych argumentacji i wielokrotnie powtarzanych zapewnień każde z tych rozwiązań ostatecznie obciążało konsumentów – podatki te są przerzucalne i, jako koszt, uwzględniane w cenie produktów i usług.

Mając to na uwadze, apelujemy o stworzenie jednolitego, spójnego modelu opodatkowania, którego kształt powinien być przedmiotem publicznej debaty, oraz o zrezygnowanie z podatków sektorowych jako zaburzających konkurencję i ostatecznie uderzających w konsumentów.

PRZEWÓZ OSÓB TYLKO Z POLSKIM PRAWEM JAZDY

Poprzednia władza postanowiła również zamknąć dostęp do zawodu taksówkarza dla obcokrajowców, wymagając od nich legitymowania się wydanym w Polsce prawem jazdy. Wymaganie to zachwieje całym rynkiem przewozu osób, przede wszystkim w wielkich miastach, a jedynym jego skutkiem będzie ograniczenie dostępu do zawodu dla cudzoziemców, w tym obywateli Unii Europejskiej. Mając na uwadze, iż zgodnie z unijnymi przepisami o krajowe prawo jazdy można ubiegać się dopiero po 185 dniach spędzonych w Polsce, rynek taxi pozostanie dla cudzoziemców de facto zamknięty, przez co pasażerowie będą dłużej czekali na przejazd, których ceny wzrosną.

Ta regulacja jest kolejnym przypadkiem stosowania nagannej praktyki „wrzutki” do projektu na końcowych etapach prac nad nim w Sejmie, bez przeprowadzenia oceny wpływu regulacji na rynek oraz na konsumentów. Pierwotne uzasadnienie ustawy, w ramach której wprowadzono to wymaganie miało na celu podwyższenia bezpieczeństwa na rynku taxi. Jeszcze przed wprowadzeniem nowych przepisów branża sama rozpoczęła wdrażanie rozwiązań służących temu samemu celowi – i, jak wynika z policyjnych statystyk, robi to skutecznie.

„APTEKA DLA APTEKARZA”

W ciągu ostatnich kilku lat polska branża aptekarska stała się jedną z najsilniej regulowanych w Europie. Jest to rezultat wprowadzenia dwóch regulacji – tzw. apteki dla aptekarza z 2017 roku, która istotnie ograniczyła możliwość otwierania nowych placówek, oraz jej dalszego zaostrzenia z 2023 roku, które notabene odbyło się w skandalicznym trybie „wrzutki poselskiej” pod koniec prac nad projektem nowelizującym ustawę o kredytach eksportowych.

Zmiany forsowane pod hasłem wspierania indywidualnych aptekarzy w rzeczywistości poprawiają przede wszystkim sytuację ściśle skoncentrowanego rynku hurtowego, ograniczając tym samym dostęp pacjentów do niezbędnych leków. Zarówno tryb wprowadzania tak istotnych zmian (w obu przypadkach była to ścieżka poselska, mimo bardzo głębokiej ingerencji w rynek), jak i ich treść budzą nasz najgłębszy sprzeciw.

„ZBRODNIA VATOWSKA”

Nie ulega wątpliwości, że uszczelnienie poboru VAT było istotnym osiągnięciem. Niezależnie od tego, jak oceniamy polski system podatkowy, nie mamy wątpliwości, że oszustwa podatkowe i wyniszczanie konkurencji przez stosowanie niedozwolonych praktyk powinny spotykać się z reakcją państwa.

Jednocześnie, podobnie jak w przypadku każdej innej polityki publicznej, stosunkowo łatwo jest wykroczyć poza racjonalną interwencję i doprowadzić do nieproporcjonalnych, a w określonych przypadkach represyjnych rozwiązań. Takie właśnie skutki ma drakońskie zaostrzenie kar za przestępstwa związane z uczestnictwem w oszustwach vatowskich. Uważamy, że sprawców czynów zabronionych należy ścigać i skutecznie karać, ale perspektywa wieloletniego (nawet 25-letniego) pozbawienia wolności za przestępstwa niewiążące się z użyciem przemocy jest karą rażąco nieproporcjonalną.

Przedstawione przez nas pięć rozwiązań to przykłady regulacji, których rzeczywiste skutki drastycznie różnią się z deklaracjami, podejmowanych arbitralnie z pobudek politycznych lub będących przykładem populizmu penalnego. W wolnym społeczeństwie, w którym państwo ingeruje w życie obywateli rozważnie i tylko wtedy, gdy jest to absolutnie konieczne, jakakolwiek debata nad ich wprowadzeniem powinna być prowadzona rzetelnie i z poszanowaniem głosu wszystkich interesariuszy. Stąd apelujemy o uchylenie bądź gruntowne przemodelowanie opisanych regulacji i zmianę podejścia państwa do życia gospodarczego.